

Maggie Walz perusti suomalais-kommuunin Drummondin saarelle

Lauri Toiviainen

Useimmat suomalaisten perustamat utopistiset kommuunit eri puolilla maailmaa ovat olleet luonteeltaan sosialistisia, kirkonvastaisia-kin. Näistä poikkeaa Drummondin saarella, Michiganin pohjoisosassa perustettu suomalaisyhteisö, joka ristittiin Kreetaksi perustajansa Maggie Walzin mukaan. Torniossa 1861 syntynyt Margareeta Johanna Kontra Niiranen muutti USA:han 20-vuotiaana vuonna 1881 rahapussissaan seitsemän dollaria, varustettuna laestadiolaiskodista saamallaan ehdottomilla elämänohjeilla. Kotona oli myös varoitettu intiaaneista, jotka muka vain odottavat tilaisuutta valkoisten teilaamiseksi tomahawkeillaan. Heti ensimmäisenä päivänään sukulaistensa luona Wolverinessa Michiganin pohjoisniemellä eli ”Kuparisaarella” hänet lähetettiin noutamaan vettä kaivosta. Kaivopolulla vastaan tullut intiaaninainen sai hänet jähmettymään paikoilleen sydän jyskyttäen.

Laestadiolaisnaapureille Margareeta oli Kreetta. Vailla ammattikoulutusta ollut Kreetta sai paikan

Kirjoittaja on Torontossa, Kanadassa, ilmestyvän Vapaa Sana-lehden pitkäaikainen päätoimittaja, freelance-kirjoittaja ja kääntäjä.

kotiapulaisena pikkuvarakkaan Jacob Ojanperän huushollissa suomalaiskylässä nimellä Oskar. Kreetta ei nähty juuri suomalaisten tansseissa tai illanvietoissa. Kaiken vapaa-aikansa hän käytti oppiakseen englantia iltakoulussa ja harjoittelemalla oikeata lausumista, ei sitä ”kovan puun englantia”, jota suomalaistulokkaat puhuivat. Kreetta amerikkalaistui kovalla kii-reellä. Hän meni työhön ”kieliseen” liikkeeseen, jossa oli pakko kasvattaa sanavarastoa ja oppia lausumaan sanat niin, että muutkin kuin suomalaiset ne ymmärtävät. Ei hän silti kääntänyt selkäänsä suomalaisille. Hän oli mukana perustamassa alueen ensimmäistä suomalaista raittiusseuraa nimellä Pohjantähti, joka kokoontui Hancockissa.

Lyhyessä ajassa Kreetta oli onnistunut säästämään tarpeeksi rahaa Suomen matkaa varten. Palatessaan vajaan vuoden kuluttua 1888 Suomesta hänellä oli mukanaan 14 nuorta naista, joille hän oli lainannut matkarahat. Hancockin-Calumetin suomalaisseuduilla hän etsi jokaiselle myös kotiapulaisen paikan. Auttaakseen mukaansa houkuttelemiaan naisia ja muita suomalaisia hän perusti iltakoulun, jossa opiskeltiin englantia, amerikkalaista kotitaloutta ja keittiötaitoja.

Mitä tahansa tarpeita nuorella siirtolaisyhteisöllä näytti olevan, Kreetalta löytyi niihin vastaus. Hänestä tuli laivayhtiön agentti, hän myi matkalippuja niille, jotka halusivat hakea rakkaimpansa Suomesta. Hän avasi rahanvaihtotoimiston, sai julkisen notaarin aseman, käänsi ja vahvisti asiapapereita, tulkkasi sekä auttoi muutenkin suomalaisia asioimaan amerikkalaisten viranomaisten kanssa. Suomen naisasialiike teki häneen suuren vaikutuksen ja hän yritti perustaa Kuparisaarelle laajapohjaista naisasiajärjestöä, mutta ei saanut tarpeeksi kannatusta.

Opiskeltuaan liikkeenjohtoa Valparaison collegessa Indianassa Kreetta, tai Maggie Walz, jonka nimen hän oli käytännön syistä omaksunut, saapui Calumetiin 1894 pää täynnä uusia suunnitelmia. Hän sai mukaansa muita samanmielisiä ja perusti Suomalaisen naisten järjestön. Walz aloitti myös uuden uran sanomalehden kustantajana. Ensimmäinen yritys oli Naisten lehti, jonka hän rahoitti muilla liiketuloillaan. Hänet pyydettiin myös liikkeenhoitajaksi Amerikan Suometar-nimiseen siirtolaislehteen, jota julkaistiin Calumetissa. Hän otti myös aikamoisen riskin rakennuttaessaan omilla varoillaan ja pankkilainan turvin 35 000 dollarin arvoisen komean lii-

ketalon Calumetin Pine Streetillä, jossa oli toimitilat Suometar-lehdelle, naisten leninkiliike ja joitakin vuokrahuoneistoja. Talon nimi oli *The Maggie Walz Building*, kun- kas muuten. Se tuhoutui paljon myöhemmin tulipalossa.

Kreetan-kolonian alku

Uudelle vuosisadalle ehdittyään Maggie Walz alkoi kehittää suurinta haavettaan, tyhjää poljetta suomalaiskylää, jota johdettai- siin raittius- ja osuustoimintaliik- keen sekä apostolisluterilaisin, kuten laestadiolaisuutta Pohjois- Amerikassa kutsuttiin, periaattein.

Saadakseen maata hän kävi liit- tovaltion maarekisteritoimistossa Marquettessa ja sai ison maa-alue- en Drummondin saarelta ja vierei- seltä Sugar Islandilta, Sokerisaa- relta. Hänelle myönnettiin ”land agentin” asema 1902 eli hän ryhtyi tavallaan kiinteistöväliittäjäksi hal- lituksen laskuun. Tontit olisivat homestead-lain alaisia eli niistä piti maksaa vain 14 dollarin toimisto- palkkio ja viiden dollarin kartoitus- maksu. Tontin haltijat lupautuivat viljelemään sitä viisi vuotta, jonka jälkeen he saivat omistuskirjan. Suomalaisille sopi erinomaisesti systeemi, jossa rahan sijasta palan Amerikkaa saa lunastetuksi koval- la työllä, kiviä kankeamalla.

Maggie alkoi suunnitella kolo- niaansa. Hän sai kaupanpäällisiksi vanhan rakennuksen Scammon’s Coven lahdella tulokkaiden ensim- mäiseksi majapaikaksi. Itse hän matkusti suomalaiskeskuksesta toiseen ja värväsi asukkaita kom- muuniinsa. Eivät suomalaiset sikaa säkissä ostaneet. Copper Count- ryn paikallislehti kertoi 12. touko- kuuta 1905, että 20 suomalaista oli

Maggiien johdolla vieraillut saarel- la ja kymmenen pani homestead- hakemuksen heti vetämään Mar- quettessa.

Ensimmäinen saarelle muutta- nut perhe oli Kristian Salmonson, joka tuli vesitse Hancockista per- heineen ja tarvikkeineen kesällä 1905. Lehmäkin oli mukana. Seitse- män muuta perhettä ja kolme nai- matonta miestä tuli samana vuon- na. Perheelliset olivat tohtori Ar- mas Holmion *History of the Finns in Michigan* -teoksen mukaan Karl Palmroos, Karl Heinonen, Kalle Toivonen ja Antti Toivola Kello- koskelta, Jacob Heikkinen Ylivies- kasta sekä Salomon Ruohomäki Virroilta. Yksi naimattomista mie- histä oli August Wirtanen Kello- koskelta. Kyröstä alunperin lähte- nyt lestadiolaispastori Joel Sikkilä saapui 1906 palvelemaan vakaata apostolisluterilaista seurakuntaa, samoin John Laakso Luvialta, Otto Korpi Honkajoelta ja Albert Kos- kela Parkanosta. Joel Kemppainen ja Kalle Holman Kuhmonniemeltä olivat saarelle vuonna 1907 muut- taneiden joukossa. Muiden lähteiden mukaan myös Laaksot, Neva- set ja Mäkiset olisivat olleet ensim- mäisten joukossa. Holmion mu- kaan kommuuniin muutti vuoteen 1913 mennessä vähintään 100 suo- malaista. Luvusta on monta mieli- pidettä. Marquetten lehden uutis- sessa, joka oli päivätty 14. elokuu- ta 1905, kuvattiin kyläkokousta Drummond-saarella näin eloisasti:

Merkittävä todistus kunnioituk- sesta, josta neiti Walz nautti, oli Drummond Islandin ensimmäisen kaupungin (town) nimen valinta. Kreetan, Kreetan! huusivat sadat suomalaiset, jotka olivat kokoon- tuneet päättämään asiasta. Ja

Maggie Walz. – *Finnish-American Historical Archives, Hancock.*

Kreetan, joka on Margaret suo- meksi, tuli sitten kaupungin ni- meksi.

Suomalaisten historiaa alueella historiallisten arkistojen ja Suomi Collegen avulla tutkinut Sylvia Kinnunen kertoo artikkelissaan *The Story of Maggie Walz, More Drummond Island History – a Utopian dream*, että ”kuusi vuotta ensimmäisten tulijain jälkeen kom- muunissa asui noin 800 ihmistä”. Tämä tekisi siitä paljon suuremman utopian kuin esimerkiksi Kalevan Kansan yhtiö Sointula oli Kana- dan länsirannikolla.

Genetiivimuoto Kreetan ei ole painovirhe. Sehän oli Kreetan luo-

mus ja sen piti näkyä kolonian nimessäkin. Kylässä seisoivat koulu ja postitoimisto – postimestariinaan kukapa muu kuin Maggie Walz.

Kokonainen perhe menehtyi puutteeseen

Pian suomalaiset löysivät hieman parempaa viljelysmaata Scammon's Covenin ympäristöstä ja rakensivat uuden kylän Huron-järven lahdelta. Myös se kantoi nimeä Kreetan.

Drummondvillen matroona halusi perustaa saarelle sahan, tiili-tehtaan ja myllyn, jotka olisivat osuustoiminnallisia, jokaisen jäsenen käytettävissä samalla, kun he viljelisivät omaa maatilaansa itsenäisesti. Maggie lunasti 160 eekkeriä maata ja osti vielä 40 eekkeriä lisää. Hän rakennutti komean talon itselleen ja kutsui sinne kerran Michiganin naistoimittajien lehdistöklubin jäsenet puutarhajuuhliin.

Maggien sekoitus osuustoimintaa ja kapitalismia ei kuitenkaan toiminut niin kuin hän olisi halunnut. Ennen kuin maatilat alkoivat tuottaa, monet perheet kokivat kovia. Traagisin tapahtuma oli Pihlajamäen perheen sairastuminen ja menehtyminen hoidon puutteeseen ja nälkään. Perheessä oli 12 lasta, jotka kaikki löydettiin kotoaan kuolleina ja haudattiin yhteishautaan, ilman hautakiviä.

Metsäpalot olivat vieneet paljon puustoa ja maaperä oli kivikkoista. Puutavara piti sahata itse tai ostaa se pieneltä sahalta, joka antoi työtä joillekin kolonian miehille. Tämä saha saaren etelärannalla palveli saaren muitakin asuk-

kaita, jotka olivat intiaaneja, kanadanranskalaisia ja englantilais-irlantilaista sekoitusta. Länsiosassa saarta asui sinne aikanaan paaneiden mormonien jälkeläisiä.

Valkoisen talon vieraana

Kreetanin postimestari ja johtaja Maggie jatkoi kaiken aikaa muita hankkeitaan, sanomalehden kustantamista, raittiustoimintaa ja kotiapulaisten värväystä Suomesta. Hänen perustamansa naisten yhdistys *Calumet Finnish Women's Society* oli vasta toinen suffragettiyhdistys USA:n historiassa. Drummond Islandin kommuunin toimiessa omalla painollaan Maggiella oli aikaa raittiustyöhön. Hän kuului amerikkalaiseen delegaatioon, joka matkusti Skotlanttiin *International Women's Christian Temperance Unionin* maailmankongressiin 1910. Siinä asemassa hän sai myös kutsun Valkoiseen taloon matkan jälkeen.

Kun sana Drummond-saaren koloniasta kulkui, hän sai kutsun tulla johtamaan suomalaisten koloniaa Floridan itärannikolle, jossa oli vielä paljon hyödyntämätöntä maata tarjolla. Itse hän tarjosi ideoita naisten koulusta Houstoniin, Teksasiin. Houstonin paikallisessa lehdessä vuodelta 1910 kerrotaan, että

neiti Maggie Walz, filantrooppi Hancockista, Mich., haluaisi perustaa kotitalouskoulun Houstoniin tai sen lähistölle pitämään huolta siirtolaisnaisista ja tekemään heistä koulutettuja työntekijöitä. Hän olisi antanut kuusi kuukautta aikaansa ja 5000 dollaria omaa rahaansa. Koulu olisi periaatteiltaan samanlainen

kuin Marquettessa, Mich., sijaitseva koulu.

Viittaus koski Walzin perustamaa siirtolaisnaisten vastaanottokeskusta *Women's Home, College and Sanatorium*, joka toimi Marquetten vanhassa Superior-hotellissa. Työille ja nuorille naisille opetettiin englannin kielen lisäksi musiikkia, kotitaloustaitoja, erityisesti amerikkalaista ruuanlaittoa, sairaanhoitoa ja ”koulutusta aloilla, joita itsenäisyydestään kiinnipitävälle naiselle on tarjolla”. Koulunsa avajaisiin Maggie kutsui jopa presidentti William Taftin.

On muistettava, ettei kielitaidottomilla suomalaissiirtolaisilla ollut mitään koulua 1880-luvun lopulla. Amerikan evankelisluterilaisen kirkon perustama Suomi College Hancockissa (nykyinen Finlandia University) aloitti vaatimattomasti toimintansa vuonna 1896. Senkin ohjelmassa olivat englanninkielen ja amerikkalaisen liikkeenhoidon alkeiden opiskelu tärkeämmät aiheet kuin esimerkiksi suomen kieli ja kulttuuri. Tulokkaiden sopeuttaminen amerikkalaiseen kapitalistiseen yhteiskuntaan oli niin Maggie Walzin kuin samaa työtä jatkaneen Suomi Collegen tärkeä tavoite ja käytännön sanelemaa toimintaa. Oli ilmeistä, ettei Floridan koloniaa tai Houstonin kotitalouskoulua lainkaan toteutettu tai sitten ne jäivät vain lyhytaikaisiksi kokeiluiksi.

Sosialistit voittivat

Kahden paikkakunnan väliä ja muutakin maailmaa kulkenut Maggie Walz joutui tunnustamaan epäonnistumisensa ihanneyhteiskunnan rakentajana vuonna 1913.

Näin tämänkin suomalaisutopia kuoli omaan mahdottomuuteensa. Sosialistit ottivat johdon Kreetan-koloniassa 1914 ja perustivat sinne sosialistisen järjestön osaston. Sosialistit saivat äänestetyksi johdaviin tehtäviin omat ehdokkaansa ja saivat lopulta kaikki vaaleilla ratkaistavat virat, mutta Maggie palasi pysyvästi Calumetiin. Maggie Walz kuoli 9. marraskuuta 1927 keuhkokuumeeseen Lauriumin sairaalassa.

Historioitsija Kathryn Belden Ashley kertoi teoksessaan *”Island of the Manitou”* (Manitou on oijbva-intiaanien jumala), että vuonna 1913 muutti Keweenawin niemeltä 300 suomalaista, jotka liittyivät vastaperustettuun sosialistiosastoon. Kuparikaivokset olivat ehtymässä ja kaivosväkeä lomautettiin. Paljon miehiä muutti Kuparisaarelta myös Detroitiin, jossa Henry Ford oli aloittanut autojen sarjavalmistuksen.

Drummond-saarelle muuttaneet rakensivat ”haalini” ja keskustelivat ”kansainvälisistä asioista, jotka menivät kirkkaasti yli paikallisten ei-suomalaisten asukkaiden päähän”, kuten Ashley kertoo. ”Suomalaisia oli kolmenlaisia: vanhakantaisia sosialisteja, radikaaleja kommunisteja ja niitä, jotka eivät välittäneet kummastakaan aatteesta.” Monista kirkkoa lähellä olleista karisivat vähitellen myös apostoliluterilaisen kirkon fundamentalismin vaatimat elämäntavat. Jos Maggie itse oli joskus ollut tunnollinen laestadiolainen, hän lankesi varallisuutensa kasvaessa upeista asuistaan ja kukkahatuistaan päättellen syvälle turhamaisuuden syntiin. Alueen päälehdistö seurasi Maggien hankkeita kiinnostuneesti ja yleensä kunnioittavasti.

Drummond-saarelta lähetettiin postikortilla (1914) keskusjärjestölle terveiset suomalaisen sosialistiosaston vaalivoitosta ja Kreetan-kommuunin valtauksesta. – *Finnish-American Historical Archives, Hancock.*

Häntä tituleerattiin tavallisesti kunnioitetuksi yksityisyrittäjäksi, filantroopiksi, tai Copper Countyn Jane Addamsiksi, mutta löytyi myös kolumnisti, joka kutsui häntä ”pyöreäpäiden kuningattareksi”. Pyöreäpää lienee ainoa pilkkanimi, joka suomalaisille on Pohjois-Amerikassa annettu, ja sitä on käytetty vain Pohjois-Michiganin ja Thunder Bayn seuduilla, ei koskaan esimerkiksi Torontossa ja itärannikolla.

Hyviä ja huonoja aikoja saarelle jääneillä

Ashleyn kirjan ja muidenkin lähteiden mukaan kommuunin koheesio petti 1930-luvun alkuvuosina ja se lakkasi olemasta sosialistijohtoisena suomalaisyhteisönäkin. Saaren eteläosan rehevät metsät tarjosivat paljon työtä metsurin ammatin nopeasti omaksuville entisille suomalaisille kaivosmiehille. Saha nimeltä *Kreetan Company* kasvoi sekä me-

nestyi. Sen omistajat eivät kuitenkaan olleet suomalaisia. Brittiläis-amerikkalainen H.C. Johnson osti sahan ensin 1912 ja myi sen runsaan vuoden kuluttua C.W. Woodille. Heidän vaikutusvaltansa johdosta kaupunki ristittiin Johnswoodiksi.

Michiganin kaupungit, erityisesti Grand Rapids tarvitsivat puuta huonekalutehtaisiinsa ja nopeasti kasvava Detroit rakennusmateriaaliksi. Suomalaiset rakensivat kapearaiteisen rautatien Drummondin saarelle jouduttaakseen tukkien kuljetusta sahalle ja puutavaran kuljetusta satamaan. Scammon’s Covesta, (myöhemmin Johnswood) tuli virkeä pikkukaupunki, jossa oli elokuvateatteri paljon ennen äänifilmejä, yllättävän iso hotelli, pieni sairaala, yhden luokkahuoneen koulu ja joukko muita liikkeitä sekä ”saluuna”.

Sitten iski vuoden 1929 pörssiromahdus ja taloudellinen toiminta lamaantui. Saha suljettiin, radat ruostuivat ja hyvin lyhyessä ajassa Johnswoodista tuli aavekau-

punki. Onneksi suomalaiset olivat saaneet maatilansa kannattaviksi, vaikka se oli merkinnyt monille työtä kerosiiniituikun valossa sahalta palattua. Muistona näistä uudistiloista on kiviaitoja ja kivi-
röykkiötä pitkin saarta, samanlaisia joita Savon kivisimmistä maista peltotilkkuja saaneilla karjalaisilla evakoilla oli uudistiloillaan. Met-
sissä oli peuroja, hirviä ja muuta riistaa, ja vedet olivat kalaisia, joten varsinaista nälänhätää ei koettu suurten pulavuosien aikana.

Sodan aikana ja heti sen jälkeen elpyi taloudellinen toiminta suomalaisten ja muiden parissa. Saarella oli ehtymätön varasto dolomiittia. Teräksen kysyntä nousi huippuunsa ja dolomiittia tarvittiin sulattamoissa, samoin magnesiumin valmistuksessa. Kun dolomiittibuumi meni ohi, alkoi turisteja saapua saarelle kalastamaan, purjehtimaan sekä yleensä rentoutumaan Detroitin ja muiden suurkaupunkien kiireistä. Turismin palveluksessa oli myös suomalaisia. Tänä päivänä suomalaiset ovat niin hyvin sekaantuneet muuhun väestöön, ettei voida puhua enää Drummond-saaren suomalaisasutuksesta. Näyttävien suomalaismuistomerkki on hautausmaa.

Lapsena Drummondin saarella

Lansingissa, Michiganin pääkaupungissa, asuva freelance-kirjoittaja Lillian Bird oli vuonna 1954 kirjoittanut kuvauksen lapsuudestaan Drummond-saaren koloniasa ilmeisesti johonkin esseekilpailuun. Se löytyi Hancockin Suomi Collegen eli nykyisen Finlandia Universityn yhteydessä toimivan

Finnish-American Heritage Centerin arkistoista. Aineisto on muistitietoa, mutta eloisaa kuvausta kommuunin suomalaistyypeistä:

Sukupolvien ajan Salmonssonit ovat nyt hajaantuneet eri puolelle saarta. Yksi heistä on postimestari. Ruohomäen perillisistä yhdellä on menestyvä saha ja hän on perinyt satoja eekereitä hyvää metsää. Karvonon, ikuinen poikamies, oli suutari ja parturi. Hän raivasi oman tilansa ja kynti peltonsa kahdella valtavalla härällä, jotka hän oli ristinyt Hertaksi ja Uulaksi. Tarina kertoo, että nämä härät avasivat monta tietä saarella pelkästään peräänsä jättämällä vanalla tulista lantaa. Karvonon köpötteli vilkkaasti puujalkansa avulla. Hän olisi voinut olla isoisäni ja olin itse vasta 13-vuotias. Hän toi silloin tällöin lahjaksi sangollisen kalon, joiden päätä ei ollut leikattu irti tai korin omenoita. Lahja, joka teki minuun suurimman vaikutuksen oli täysi kärryllinen tuoksuvia, kukkivia sireenejä. Hän ajoi ne ovellemme hyvin harjatulla, kiiltävällä hevosella kun härät olivat jo aikoja sitten kuolleet. Itsepintainen kosijani istui sireenipöheikön päällä puettuna flanellipyjamaan, jota hän kutsui uudeksi kevyeksi kesäpuvukseen.

Isä oli jättänyt morsiamensa Maggie Walzin hunajaisten sanojen houkuttelemana ja lähtenyt Drummond-saareen. Morsian kirjoitteli ja houkutteli takaisin, mutta kun se ei johtanut mihinkään tulokseen, hän liittyi kommuuniin ja synnytti kurjissa oloissa viisi lasta. Sen jälkeen hän synnytti vielä kaksoset ja kuoli lapsivuoteeseen hoidon puutteessa.

Lapseton suomalaisperhe otti kaksoset hoitaakseen. Samana vuonna iski toinen katastrofi. Uudistalomme paloi maan tasalle kaikkine kalustoineen ja tavaroineen. Muistan asuneeni ladossa kun isäni rakensi toista taloa.

Kun olin äidin kuollessa vain kahden vuoden ikäinen, isäni kaupitteli minua moniin suomalaiskoteihin adoptoitavaksi, mutta olin niin itsepäinen, että minun tuotiin aina takaisin sisarieni ja veljemme iloksi ja isäni harmiksi. Isä teki pitkää päivää metsäkämpällä ja piti nipin napin talouden pystyssä. Iso kellari oli siististi jaettu laatikoihin ja niissä oli juureksia koko talveksi, perunoita, porkkanoita, lanttua.

Hauskuutta oli keväisin kun perhe lähti joelle kalaan. Leipää, omenia ja muuta syötävää oli ison huovan päällä kuten piknikillä oltaessa ja nuotio piti kahvipannun kuumana. Isä ei tarvinnut mitään kalastusvälineitä. Isojen kalojen tullessa jokiin ja puroihin kutemaan, hän hiipi ne kiinni ja nosteli kaksin käsin suoraan saaviin. Kalat perattiin paikalla ja sullottiin isoihin säkkeihin. Nuotiolla paistettiin aina kala tai pari. Illansuussa lastattiin kaikki rattaille ja kopoteltiin kyläisinä hiljakseen kotiin auringon painuessa puunlatvojen taakse. Hevosetkin saivat oppia syömään kalaa. Isä suolasi niitä sitten isoihin saviruokkuihin ja nekin säilytettiin kylmässä juurikaskellarissa.

Kun olin kolmen ikäinen, isä oli saanut sahalta töitä ja lähti joka aamu neljältä aamulla ja palasi vasta illalla kuudelta, kävelen koko viiden mailin matkan. Isän virkaa päivisin teki 11-vuo-

tias vanhin veljeni Toivo. Ne olivat iloisia tunteja meille nuorimille, mutta emme saaneet tietää ennen kuin aikuisina, miten kovilla veljeni oli. Kaikki me viisi ja adoptoidut sisaremmme selviydymme hengissä. Melkein kaikki valmistuimme collegeista ja yliopistoista. Isäni luki milloin ehti ja otti selvää Amerikan yhteiskunnasta, politiikasta, opetusjärjestelmistä kannustaen meitä tekemään samoin. Meille jäi perinnöksi syvä kiintymys Drummond-saareen, ei vain seikkailuntäyteisen ja huolettoman lapsuutemme takia, vaan pioneerivanhempiemme rohkeuden ansiosta. Yksi sisaristani ja yksi veljistäni jäi asumaan saarelle.

Drummond Island olisi oikeastaan kuulunut Kanadalle

Drummondin saari on USA:n suurin makeanveden saari. Sen itäinen

naapuri on Kanadalle kuuluva Manitoulin-saari, joka on ojibwa-intiaanien pyhä saari, Manitou-jumalan asuinsija.

Drummond olisi kaiken kohtuuden mukaan kuulunut Kanadalle. Brittiarmeijan everstiluutnantti Robert McDouall (joskus kirjoitettu myös MacDonall) valtasi joukkoinen ensin amerikkalaisilta Mackinacin saaren linnakkeen Fort Michilimackinacin ja puolusti sitä Kanadan brittikolonian ja USA:n kaksivuotisen, ratkaisemattomaksi jääneen sodan aikana 1812–14. Rauhanteossa saari jäi USA:lle ja everstiluutnantti etsi toisen paikan varuskunnalleen. Hän valitsi Drummond-saaren sen strategisen sijainnin johdosta.

Vuonna 1815 noin 400 sotilasta perheineen purjehti saarelle ja arkeologisen tutkimuksen perusteella ainakin 76 rakennusta pystytettiin saaren länsipäähän. Siitä tuli myös turkispyytäjien kauppapaikka intiaaneille, ranskalaisille ansapyytäjille, saksalaisille, espanjalai-

sille ja skottilaisille turkiskauppiaille. Lontoossa ei kuitenkaan enää ollut entistä mielenkiintoa Kanadan kolonian puolustamista kohtaan. Rahalähetykset tulivat satunnaisiksi, miehiä karkasi, kuri höltyi ja sotilaat myivät aseitaan viinaa vastaan. Pian oli linnoitus autiona.

Vuonna 1822 purjehti rajakomissio Suurilla Järvillä ratkaistakseen lopullisesti kiistat saarten omistusoikeudesta USA:n ja Britannian kesken. Länteen johtavan laivareitin kulun piti määrätä missä kansainvälinen raja kulkee. Laivareitti kulki Drummond-saaren länsipuolitse läpi De Tourin salmen. Tarina kertoo, että brittikomissaari juotettiin humalaan laivalla, joka seilasi saaren itäpuolitse väärän De Tour -salmen läpi, ja rajakoordinaatit vedettiin sen mukaan niin, että Drummond-saari jäi jenkeille.

Lähteitä

Finnish-American Historical Archives, kokoelmat, Hancock (assistentti Mary-Beth Knuuttila).
Lillian Bird: ”A Finnish Community on Drummond Island”, essee, käsikirjoitus 1954, ei julkaistu.
Sylvia Kinnunen: ”The Story of Maggie Walz, More Drummond Island History – a Utopian dream”, Marquette Monthly, maaliskuu 1991.
Sylvia Kinnunen: ”The Last British Outpost in the U.S.”, Marquette Monthly, 1991.

Marianne Wargelin-Brown: ”Maggie Walz: A link between the Finns and the unknown America they settled in.” DMG 1.7. 1989.

Lehtileike, tuntematon kirjoittaja: ”Margareeta Johanna Kontra Niiranen (Maggie Walz)”, Hancock.

Armas K.E. Holmio: Michiganin suomalaisten historia / History of the Finns in Michigan. Michiganin Suomalaisten Historia-Seura, 1967.

Kathryne Ashley: Island of the Manitou.

Gerry Volgenau: ”Finnish Utopia”, Detroit Free Press.

Haastatteluja: Tohtori Marianne Wargelin, Minneapolis, televisiotoimittaja Carl Pellonpää, Ishpeming, Mich., päätoimittaja Jim Kurtti, Finnish American Reporter, Hancock. Kirjoittajan vierailu Marquettessa, Ishpemingissä, Hancockissa ja Calumetissa, Mich. syksyllä 2002.